

===== Kültür İşlerinde De-
vletin Parası =====

:date: 2014-11-23 03:41:51 +0200

.. :Author: Emin Reşah .. :Date: <11982 - Sat 06:19>

Devletin temel fonksiyonu, vatandaşlarından edindiği geliri belli politikalara uygun harcamasıdır. İçin içindeki bütün metafizik, millet şuurundan, devletin kutsalığına bütün temel arayışları bu fonksiyonun icrasını kolaylaştırmak amacıyla uydurulmuştur.

Devletin fonksiyonunu daraltmayı hedefleyenler, devletin parasını verimli olarak kullanmasının imkansızlığından da bahseder. Devletin parası bir yerde *hiç kimsenin parasıdır*. Devlete has fonksiyonların mümkün olduğunca daralmasını bunun için savunurlar.

řu sıralar idrak ettiğimiz *Devlet Tiyatroları* tartışmasından sonra aklıma geldi. Her ne kadar bu gibi meseleler hiçbir zaman teorik olarak, *devletin tiyatrosu olur mu* gibi belli cevaba matuf sorular dışında *ben sen onlar* düzleminin ötesinde bir yerde konuşulmasa da devletin kültürel harcamalarını ele almanın, devletin kendisini ele almak için bir başlangıç olabileceğini düşündüm.

Devletin X'i olur mu? tarzı sorular, *devlet parasını nereye harcasın?* sorusunun demagojik şeklidir. Toplumla ilgili hemen bütün meselelerde, X'i değiştirerek böyle bir soru sorabilirsiniz ve meşrebinize göre *olur* veya *olmaz* diyebilirsiniz, ancak bu cevapların hemen hepsi keyfi cevaplardır. *Devletin okulu olur mu, Devletin camisi olur mu, Devletin ordusu olur mu, Devletin ordusuna tahsis ettiği tatil köyleri olur mu, Devletin ğretmenlerine mahsus otelleri olur mu, Devletin kumar oynatma kurumu olur mu* diye sorular sormak, *olur* veya *olmaz* şeklinde iki seçeneğe indirilmiş cevaplar olduğu için kısır tartışmalar yaratır. Bu çeşit *ikili* tartışmalardan da herkes kendi düşüncesinin mutlaklığına inanarak çıkar.

Kabuller

1. Devlet her vatandaşından eşit vergi almaz. İnsanların gelirlerinin aynı olmadığı yerde bu zaten imkansızdır. Herkesten eşit vergi demek, vergi veremeyecek insanların olduğu yerde kimseden vergi almamak demektir.
2. Devlet vatandaşına adına harcama yapar. Her harcama kaleminde vatandaşın sormak imkansız ve gereksizdir. Demokrasiler seçimler yoluyla devletin parasının nasıl kullanılacağını belli periyotlarda millete sorar.
3. Devletin kültürel alandan tamamen çekilmesi, toplumun kendi mekanizmalarının kültürünü devam ettirmeye yettiği anlamına gelir. Bunun için bireyin mensubu bulunduğu kültürü, kendi geliriyle yaşatabilecek durumda olması gerekir.

Mesele

Eğer devletin parasıyla ne yaptığının çerçevesini çizmek istiyorsak, bireyin, kendini mensup hissettiği toplumun ve vatandaşı olduğu devletin arasındaki para trafiğine bakmak gerekir.

Devletin kültür işlerini tamamen topluma bırakması, maddi imkanları geniş kültürlerin yaşamasına ve diğerlerinin yok olmasına sebep olur. Tiyatroya gidebilecek toplumların tiyatrosu olur, konsere zaman ayırabilecek insanlara konser verilir vs.

Uygulanması kolay bir ilke olmakla beraber, doğru sonuçlara yol açmayabilir. Devletin kültürleri korumak gibi bir meselesi olmadığını kabul ediyorsanız, hakim kültürün elinde diğerlerinin erimesinin makul olduğunu söylüyorsunuz demektir.

Şahsen devletin bu işlerden tamamen çekilmesinin, toplumları kültürel olarak ileriye değil, geriye götüreceğini düşünüyorum. Bununla beraber günümüzdeki gibi *doğrudan destek* de çalışabilecek bir model değildir. Devlet tiyatro yapmaya başladığında da, hakim kültürün egemenliği devam eder ve devletin kaynakları hor kullanılır.

Bu sorun demokrasilerin çözemediği azınlıkların hukuku meselesine çok benzer. Demokrasilerde sadece çoğunluğun dediğinin olması, azınlıkların baskı altında yaşamasına sebep olur; sayınız yeterince fazla değilse, asla sizin dediğiniz olmaz. Batı demokrasilerinin gözettiği *azınlıklara müsamaha* ilkesi de, bazı durumlarda çoğunluğun haklarını gözetmediği için sorunludur. Örnek olarak eğer bir millette işsizlik %20, engellilik %10 ise ve devlet iş bulmada engellilere öncelik tanıyorsa, engelli olmayanlara haksızlık yapıyordur. Bin kişinin gittiği bir ibadethaneyle, on kişinin gittiği bir ibadethaneye aynı ölçüde destek veriyorsa, büyük olana haksızlık yapıyor demektir. Öncelik veya desteğin *hiç olmadığı* duruma nazaran daha adil olsa da, azınlıkların ne ölçüde korunacağı çözülmemiş bir problemdir.

Bu mesele devletin kendi kurumlarına/memurlarına değil, bireyler adına toplumlara destek vermesiyle çözülür. Devletin doğrudan tiyatroyla ilgilenmesi, kültür politikasını devreye soktuğu için zararlıdır. Devletin tiyatroyla hiç ilgilenmemesi, hakim kültürlerin tasallutuna yol açtığı için zararlıdır. Bu iki uç yerine, devlet, bireye *senin adına hangi kültür kurumlarına destek vereyim* diye sorar. Bu kültür kurumlarının hangi kültürü yaşatmak istediğine devlet karışmaz, ancak bu kültür kurumları da ait oldukları toplumlar için faydalı değilse ve bireylerin desteğini çekemiyorsa yok olur.

Belli kültürel özellikleri olan T grubunun millet içinde ufak bir azınlık olduğunu düşünelim. Bu grubun demokrasi yoluyla devletin politikalarına etki etmesi imkansızdır. Devletin doğrudan kültür kurumlarına sahip olduğu bir düzende de T'ye mensup bireylerin kendi kültürleriyle ilgili bir etkinlik bulması imkansızdır.

Bunun yerine devlet T'ye mensup bireylere, hangi kültürel kurumları destek-

lemek istediklerini sorar. Her vatandaşı eşit miktarda ayrılmış bütçeden bu kurumlara destek verilir. T'ye mensup 1000 kişi varsa, devlet de kişi başına 100 lira destek veriyorsa, T'nin cami, tiyatro, sinema, cemevi, kilise, kulüp vs. kültürel kurumları $1000 \times 100 = 100.000$ lira destek alır. Bunların ne şekilde kullanılacağına da, yine T'nin arasından çıkmış yöneticileri karar vereceği için kontrol/denge bireyin elinde olacaktır. Bireyler destek olacakları kurumları kendileri seçebildiği için, kültürünün hakkını vermeyen kurumlar yok olur ve hakkını verenler, bu desteğin de ötesinde popülerlikten kaynaklanan destek bulur.

Bu mekanizmaya bu haliyle *verginin eşitsizliği* açısından bir itirazda bulunmak mümkündür. Ancak devletin gelirlerinden konuşurken bu itiraz da anlamını kaybedecektir.

Tanımlar

Toplum Bir insanın kendini mensup hissettiği insan topluluğu. Devlet gibi kanun yoluyla değil, sosyal mensubiyet esasıyla yaşar. Kültür birey veya devletten daha çok, toplumların bir özelliğidir.

Millet Bir devletin vatandaşlarının tamamı.